

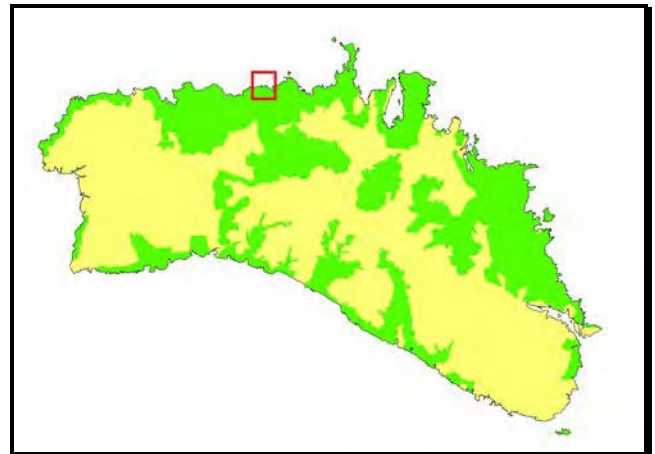
Fitxa 20

CALA EN CALDERER

DADES GEOGRÀFIQUES I FÍSIQUES:

Municipi: es Mercadal.
Altres topònims: platja de Sant Jordi.
Àrees urbanes associades: no n'hi ha.
Accés: a peu pel Camí de Cavalls des de Binimel·là o des dels Alocs.
Orientació de la platja: nord.
Superfície de platja: 2.480 m².
Llargada de platja: 70 m.
Amplada mitjana de la platja: 25 m.
Grau de saturació de la platja: baix, en plena temporada. Freqüentació d'embarcacions.

Geologia de l'entorn: base de turbidites del Carbonífer amb gran presència de dunes fòssils.
Composició del sediment: d'origen carbonatat orgànic (+90%), amb alta proporció de gra fi i color vermellós.
Espai natural protegit: inclosa a l'Àrea Natural d'Especial Interès Me-3, a la Xarxa Natura 2000 i la part marina a la Reserva del Nord de Menorca.

SERVEIS DE PLATJA:

Classificació platges CIM: platja de tipus C (natural sense accés rodat).
Distància a l'estacionament: 3.300 m fins a l'estacionament dels Alocs i 4.500 m fins a l'estacionament de Binimel·là.
Servei de socorrisme: no n'hi ha.
Altres serveis: no n'hi ha.

ENTORN I PAISATGE

Cala en Calderer està situada enmig del tram de litoral verge més extens de Menorca, i es configura com un dels punts més remots de la seva geografia. Aquestes peculiaritats donen al seu entorn un aspecte tan salvatge com aspre alhora, molt marcat per l'efecte de la tramuntana i per la gran diversitat de materials geològics que el formen (conglomerats, dunes fòssils, roca volcànica, vetes de coure, etc.).

Encara que a la costa de tramuntana també hi ha cales estretes i tancades semblants a les de la banda de migjorn, la vegetació sol ser ben diferent entre unes i les altres. Aquí, al nord, la influència del vent, més persistent i violent que al sud, condiona molt la fisonomia del sistema dunar de dins la cala. Generalment, presenta una alçada significativa i en molts de casos s'estén o remunta cap a les falques d'una manera considerable. Tot això es tradueix en un dinamisme més elevat que afavoreix la diversitat d'hàbitats i amb ella un increment important d'espècies. Aquesta cala, tot i ser petita, n'és un bon exemple.

La platja és trencada en període de pluges pel torrent de Sant Jordi (vegeu foto adjacent), que determina en gran mesura les morfologies dunars que s'hi poden trobar. Aquestes formes dunars associades a la platja presenten escassa potència i es troben desvinculades de les altres morfologies situades a la zona interna de la platja. El sistema dunar està format per un sol lòbul que remunta el coster situat a l'oest, constituint un nou exemple de duna remuntant (*climbing dunes*).

Als costats de la cala, els penyals són de mides i formes variables (20-30 m d'alçada), amb una inclinació subvertical. A l'entorn de la platja, es poden observar diverses dunes fòssils, testimonis d'antigues platges que han estat trencades per l'acció de l'aigua i els torrents al llarg de segles i mil·lenis (vegeu foto adjacent). A la zona de tramuntana, on el substrat és majoritàriament silícic (àcid), aquests enclavaments de calcarenites (bàsics) constitueixen veritables refugis de plantes que prefereixen terres calcàries, i que augmenten així la riquesa florística de la zona.

PLANTES I VEGETACIÓ

A primera línia, on l'arena encara no presenta un fort pendent, és habitual la presència d'espècies com *Euphorbia peplis*, l'espinadella (*Salsola kali*), el cent nusos de la mar (*Polygonum maritimum*) o *Suaeda spicata*. Totes elles, plantes pioneres amb un creixement estival. Més enrere, a mesura que les dunes agafen forma, les substitueixen espècies perennes però amb capacitat per suportar el moviment de l'arena, que en qualsevol moment les pot deixar tapades: el lliri de platja (*Pancratium maritimum*), el carc marí (*Eryngium maritimum*), la lletrera de platja (*Euphorbia paralias*), la campaneta de la mar (*Calystegia soldanella*) (vegeu foto adjacent), el fenàs de platja (*Elymus*

farctus), el borró (*Ammophila arenaria*), el trèvol mascle (*Lotus cytisoides*). Aquestes són les principals responsables de la fixació de les dunes. Una vegada aquestes han fet la feina és quan en aquests arenals de la tramuntana apareixen els endemismes: la camamil·la de la mar (*Senecio rodriguezii*) (vegeu foto adjacent), *Polycarpon colomense*, el camot (*Scrophularia ramosissima*), l'herba de cotó (*Thymelaea velutina*). La majoria d'ells no són exclusius dels arenals, també és habitual trobar-los en roquissars litorals, però en aquests ambients oberts i poc estables hi troben un lloc òptim per crear poblacions importants.

ANIMALS

Els arenals són uns dels ambients predilectes dels conills (*Oryctolagus cuniculus*). Un poc cap a l'interior, enfora de la saladura de la mar, i allà on l'arena es mescla amb altres tipus de sòls, troben bon llocs per gratar i construir les seves llodrigueres (vegeu foto adjacent). Malauradament, des de fa dues dècades, els conills de Menorca van sofrir epidèmies reiterades que mantenen les poblacions a uns nivells molt baixos.

DINS LA MAR

El fons de cala en Calderer és principalment rocós, amb algunes zones d'arena i alguna mata de posidònia. El litoral esquerre està format majoritàriament per blocs mòbils i, com que està molt exposat als vents del nord, les comunitats d'algues que s'hi formen no són gaire madures ni ben desenvolupades. Algunes de les espècies que s'hi troben són les algues verdes oportunistes *Enteromorpha compressa* i *Cladophora sp.*, juntament amb algues típiques de les comunitats fotòfiles (amants de la llum), com *Halopteris scoparia* i *Padina pavonica*. Al costat dret, una mica més protegit dels vents del nord,

les espècies de *Cystoseira* (algues de vida llarga que formen comunitats madures i ben desenvolupades) hi són més abundants. Hi trobam principalment *C. crinita* (vegeu foto adjacent), acompanyada de *C. balearica* i *C. spinosa var. tenuior*.

HISTÒRIA I SINGULARITATS

En diferents punts del litoral nord de Menorca, i sempre sobre materials del Permià (pelites i gresos), és comú trobar vetes de mineral de coure. Tot i ser jaciments molt petits, alguns d'ells al llarg de la història han estat explotats, de forma molt precària i artesanal, per obtenir-ne aram. Aquest fet implica que passejant per la costa et puguis trobar alguns forats i petites excavacions corresponents a aquestes petites mines de coure. Cap al costat est de cala en Calderer, ben a prop d'allà on passa el Camí de Cavalls, es pot trobar un d'aquests casos (vegeu foto adjacent).

